

15 ספטמבר, 2017

גילוי דעת מטעם הסתדרות הפסיכולוגיות והפסיכולוגים בישראל בנושא חשיפת מקרים של פגיעות מיניות

בתקופה האחרונה אנו עדות ועדים לשיח ציבורי ועיסוק תקשורתי ואינטרנטי סוער בסוגיות של פגיעות מיניות, בין היתר תחת הכותרת #me too. העיסוק הנוכחי בתחום, שהחל בחשיפת ההטרדות המיניות שביצע לכאורה המפיק הארווי ווינשטיין במספר רב של נשים בהוליווד לאורך שנים, כלל חשיפה של נשים וגברים, מפורסמות ומפורסמים יותר או פחות, בארץ ובעולם אודות פגיעות מיניות שחוו במהלך השנים. באופן טבעי, חשיפת המקרים בתקשורת וברשתות החברתיות עוררה שיח ציבורי נרחב אודות הנושא על היבטיו השונים, בין היתר, החברתיים, החוקיים והפסיכולוגיים. כחלק מהשיח הציבורי ניתן היה להבחין בדיונים העוסקים בשאלה מתי אירוע מוגדר כפגיעה מינית, מחד, ומה היא התגובה הנפשית ה"ראויה", מאידך.

במקרה של אירועים שליליים כמו פגיעות מיניות, המדובר ברצף שבין היעדר תגובה רגשית (לפחות למראית עין) לבין תגובה רגשית חריפה ביותר, שעשויה להצריך אשפוז פסיכיאטרי ועלולה להביא את הנפגע או הנפגעת לכדי אובדנות. המחקרים בתחום מצביעים על כמה נקודות קריטיות להבנת ההתמודדות של נפגעי ונפגעות תקיפה מינית: הנקודה האחת, תגובה פיזיולוגית לסכנה – במקרים של חווית איום, הגוף מגיב באופן אוטומטי בתגובת התמודדות עם סכנה. בשלב הראשון, הגוף נדרך להתמודדות עם האיום. ההתמודדות נעשית באמצעות מספר אפשרויות פעולה, תלוי בסוג האיום, הערכת סיכויי ההצלחה ועוד: בריחה- התרחקות ממקור האיום, אם זו אינה אפשרית, באמצעות לחימה/תקיפה- של הגורם המאיים, אם זו אינה אפשרית באמצעות תגובת קיפאון ואף עליון, על מנת להפחית את הסיכוי להמשך הפגיעה על-ידי מצג שווה של מוות. פעמים רבות, תגובות קיפאון מלוות גם בהתנתקות רגשית על מנת להפחית את הפגיעה הנפשית הנגרמת מאירוע התקיפה.

הנקודה השנייה, נוגעת לשני המשתנים ההופכים אירוע לטראומטי: 1. מידת ההפתעה הנתפסת של האירוע. 2. מידת השליטה הנתפסת על האירוע. ראוי לציין, כי חוויה של הנפגע או הנפגעת של תבוסה או כניעה במהלך האירוע מעלה את הסבירות לתגובה פוסט-טראומטית. הנקודה השלישית, מתייחסת לכך שכ-70% ממי שחוו תקיפה מינית פיתחו מצוקה פוסט טראומטית כתוצאה ממנה. אצל מרבית הנפגעות והנפגעים הסימפטומים אמנם דעכו לאחר 3 חודשים, אולם השכיחות הגבוהה של הסימפטומים מעידה על המצוקה המלווה אירועים מסוג זה.

יושב ראש הפ"י:

ד"ר מאיר נעמן

חברי הוועד המרכזי:

גב' אלסי מאמו
מר אשרף עכאוי
ד"ר דליה אלזני
גב' דנה רבי
מר שי איתמר
מר יותם בן שץ
מר עמוס ספיבק
גב' פאולה סדובסקי
מר מידד כהן
גב' רותי ברנשטיין-פרץ
גב' אורית בן שאול

יושבי ראש החטיבות:

גב' מיכאלה שנייר- חב' תע'-אר'
ד"ר עומר פורת- שק'
מר עמוס ספיבק- קל'
גב' רותי יבור- רפ'
גב' תמר גרינוולד- חנ'
גב' רותי ברנשטיין-פרץ- מת'
גב' תמר מאיר- הת'

יושבי ראש הוועדות:

גב' דפנה רענן-כהן- ביקורת
גב' יונת ברנשטיין בר-יוסף-
אתיקה

בעלי תפקידים:

מר דני כפרי-מנכ"ל
עו"ד ברוך אברהמי-יועמ"ש
מר אריק דן – רו"ח

על כן, תגובות סביבתיות המצפות מהנפגע או הנפגעת "לצאת מזה", "להמשיך הלאה" וכיוצא באלה, לא לוקחות בחשבון את רמת המצוקה המלווה את האירוע ומקשות עוד יותר על ההחלמה לאחר הטראומה. בשל שכיחות התגובות הללו וריבוי המקרים של האשמת הקורבנות, לעתים הנפגע או הנפגעת עשויים להגיב כך כלפי עצמם לאחר האירוע, מה שמפחית, בנוסף להגברת תחושות האשמה והבושה, את הלגיטימיות לתחושת המצוקה ולפנייה לעזרה נפשית. על מנת שלא "להרוג את הרומנטיקה", כפי שטוענות וטוענים כנגד החוקים המתקדמים כנגד פגיעות מיניות, עלינו כחברה לחנך לרומנטיקה מכבדת, מבינה ומקבלת סירוב והדדיות. כמו כן, במקרים של פגיעה, עלינו לתמוך בנפגעות ובנפגעים, לתת לגיטימציה מלאה לתחושות שלהם ושלהן ולעודד אותם ואותן לפנות לטיפול נפשי שישפר את סיכויי ההחלמה שלהן ושלהם.

על החתום :

רות ברנשטיין פרץ, מתמחה בפסיכולוגיה חינוכית
בשם הסתדרות הפסיכולוגים בישראל